

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Անդար, արաբացի քերթուած : (Տես եր . 67)

Շարունակութիւն և վերջ

Ինդարայ այս տարիները զանց ընելով, պատմենք դիւցազին մահճը, որ ամէն լեզուաց մէջ գտնուած քնարերգական տաղերուն մէջ գեղեցկագոյններէն մէկն է :

Իր քաջագործութեանց ընթացքին մէջ Ինդար յաղթեր էր իր թշնամեաց մէկուն, որ Ղէզար կ'ըսուէր, և ի պատիժ այն արշաւանացն որ ըրեր էր անիկայ իր ժողովրդեան վրայ, նախ անոր աչաց լոյսը խաւարեցուցեր էր, յետոյ շնորհեր էր անոր կեանք, ազատութիւն և այն բարձր աստիճանն որ ունէր առաջ իր ցեղին մէջ :

“ Եւ ժամանակէն ետքը, կ'ըսէ քերթուածոյն շարունակող բանաստեղծը, որ նոյն լեզուով Ինդարայ դիւցազնական մահճը կ'երգէ, այս ժամանակէն ետքը Ղէզար, Ղապերի որդին, խորին լուռութեամբ վրէժխնդրութիւն կը խորհէր : Թիպէտ իր աչքին լոյսէն զուրկ էր, ամենեւին նետաձգութեան վարպետութիւնը չէր կորսնցուցած : Կազանաց ոտնաձայնէն անոնց ընթացքին ուղղութիւնը գուշակելու վարժած ըլլալով իր ականջը, անով իր ձեռքը կը կառավարէր . ոչ երբէք իր նետը նպատակէն կը վրիպէր : Իր ատելութիւնը միշտ արթուն ըլլալով՝ անյազաբար Ինդարայ իր թշնամւոյն վրայ ելած նորանոր պարծանաց համբաւներուն լռութեամբ մտիկ կ'ընէր : Ինգամ մ'ալ լսեց որ Ինդար՝ Պարսից սահմանագլուխներուն վրայ բախտաւոր արշաւանք մը ընելէն վերջը՝ կը դառնար Լամէն լի այնչափ փառօք և գանձիւք, որչափ որ ուրիշ անգամ Լոսորովու արքունեացմէ բերեր էր, և թէ անապատէն պիտի անցնէր ” : Այսաւ Ղէզար նախանձէն ու կատաղութէն արցունք թափել . կանչեց իր հաւատարիմ գերին՝ Ղէճիմ,

ու “ Տասը տարի անցաւ, ըսաւ անոր, քանի որ հրաշէկ երկաթ մը աչքիս լոյսը յափշտակեց Ինդարայ հրամանաւ, և դեռ վրէժս չեմ խնդրած : Իայց ժամանակն հասաւ, պէտք է որ մարեմաս սրտիս մէջ բորբոքած կրակը անոր արեանը մէջ : Կ'ըսեն թէ Ինդար Լափրատայ եզերքը բանակած է . հոն կ'ուզեմ երթալ փնտռել զինքը : Կետին եզերքը բուսած եղէգներուն մէջ պահուած սպասեմ, ինչուան որ երկինք իմ ձեռքս մատնեն զինքը ” :

Ղէզար գերին հրամայեց որ բերէ իր էգ ուղտն որ ջայլամի արագութեամբ կը հաւասարէր, և թունալից նետերով զինեալ կապարձը վրան առաւ : Եւ ձիւն ծունկ չօքել տուաւ ուղտին, օգնեց տիրոջ որ վրան հեծնայ, և կենդանւոյն պախուրցին՝ չուանէն բռնեց դէպ ի հեռաւորն Լափրատայ ափունքը ուղղեց անոր ընթացքը : Եւ մարտիկը բոլոր անապատը սպառնալեօք և մռնչմամբ կը լեցնէր :

Ինքզինքն երկիրներու մէջէն օրերով ճամբայ ընելէն ետքը, Ղէզար և իր գերին հասան Լափրատայ եզերքը : “ Եւ կը տեսնես գետին միւս եզերքը ”, հարցուց Ղէզար գերւոյն : Եւ ձիւն նայեցաւ մէյ մը միւս եզերքը, տեսաւ շքեղ վրաններ, բազմաթիւ հօտեր, խումբ խումբ ուղտեր որ դաշտին մէջ թափառական կը շրջէին, վրաններուն դրանն առջև գետինը տնկուած նիզակներ, և համետած ձիանք որ իրենց տերանց բնակարաններուն զիմացը ոտուրներնէն կապած կեցեր էին : Ուրիշներէն աւելի փառաւոր և բարձր վրան մը կանգնուած էր գետէն քիչ մը հեռու . դրան զիմացը կայմի պէս երկայն պողպատէ նիզակ մը տնկուած էր, որուն քովը եբենոսէ աւելի սև ձի մը կար : Եւ ձիւն Ինդարայ ազնուական ձին՝ ըզհաշակաւորն Լաճէր ճանչցաւ, նոյնպէս Ինդարայ ահաւոր նիզակը : Տիրոջն ուղտը թուփերուն և եղէգներուն ետին կեցընել տուաւ, որով ոչ ոք կրնար զի-

րենք տեսնել, և գիշերուան մութին կը սպասէր :

Երբոր գիշերուան մութը կոխեց Լ. փրատայ երկու եզերքը, “ Լաւա՞նք հոս տեղէն, ըսաւ կոյրն Նէզար իր գերւոյն. անդիի եզերքէն ականջիս եկած ձայնէրը խիստ հեռու կ’երևան և նետերս ինչուան հոն չեն կրնար հասնիլ : Գետեզերքին մօտ տար զիս . սիրտս կը վկայէ որ փառաւոր հարուած մը պիտի անմահացնէ իմ անունս և իմ վրէժխնդրութիւնս ” : “ Եւ ճիմ կուրին ձեռքէն բռնեց, ջրին քովը տարաւ, հոն նստեցընել տուաւ զինքը Լնդարայ վրանին դիմացը, և տուաւ ձեռքը աղեղն ու կապարձը : Նէզար իր նետերէն ընտրեալագոյնը անցուց լարին վրայ, և ականջը սրած կը սպասէր վրէժխնդրութեան ժամուն :

Լնդար երբոր վրանին տակ իր սիրելի հարսին հետ զբաղած, որուն վրայ ունեցած սէրը տասը տարուան մէջ ամենևին չէր պակսած, կը մոռնար իր կրած աշխատանքն ու յոգնութիւնը, բանակին հաւատարիմ պահապան շուներն սկսան տխրաձայն ունալ : Լնդարի սիրտը դողաց, կարծես թէ ներքին նախագուշակում մը զգաց : Սրանէն դուրս ելաւ . մութ էր երկինքը և ամպոտ . մթան մէջ խարխափելով դէպ ’ի գետեզերքը կ’երթար, ուսկից կը լսուէր շանց ուժգին հաջիւնը : Երբ բաղդէն մղեալ ինչուան ջրին յատակն եկաւ, և կասկածելով թէ գետին միւս եզերքը օտար մարդ կայ, բարձրաձայն կոչեց իր եղբայրը որպէս զի դիմացի եզերքը իրկէ քննելու իմանալու համար :

Հազիւ թէ իր զօրաւոր ձայնը ապաւաժ լերանց զարնուելով՝ դարձաւ արձագանգը Լ. փրատայ ձորոյն մէջ հնչեց, նետ մը իր աջ կողը մտաւ և ինչուան փորոտիքը թափանցեց : Եղադակ մը հեծեծանք մը չլսուեցաւ դիւցազին բերնէն . ամենևին անխուով՝ ձեռքով երկաթը մնէն դուրս հանեց, ու “ Ս’ի մատնիչ դաւաճան, որ չհամարձակեցար ցորեկ ատեն փնասել ինծի, աղաղակեց իր աներևոյթ թշնամւոյն, դու

պիտի չազատիս իմ վրէժխնդրութենէս, դու պիտի չվայելես նենգութեանդ պտուղը ” :

Եւ ձայնէն կոյրն Նէզար կարծելով թէ իր նետը վրիպեր է նպատակէն, և Լնդարայ վրէժխնդրութեան վախէն սասանած, ինկաւ մարեցաւ գետեզերք . և իր գերին մեռած կարծելով զինքը՝ ելաւ ցատքեց ուղտին վրայ ու փախաւ հոնտեղէն, անկենդան ձգելով իր տէրը : Լնդարայ եղբայրը լողալով գետին անդիի կողմն որ անցաւ, մարմնոյ մը զարնուեցաւ, զոր դիակնացեալ կարծեց, և ուսին վրայ շարկած աղեղովն ու նետերովը բանակը բերաւ :

Լնդար վրանին տակ պառկեր՝ անհնարին ցաւերով կը տանջուէր . իր բարեկամները չորս կողմն առեր էին, և արտասուալիցն Լպլա վազած արիւնը կը ցամբեցընէր : Սպանողին մարմինը, աղեղն ու նետերը վրան բերին : Լնդար ճանչցաւ իր թշնամւոյն դէմքը, և ալ չտարակուսեցաւ որ այսպիսի ձեռքէ մը թռած նետը թունալից եղած չլլայ : “ Յուսահատութիւնը սրտին մէջ տիրեց, և մահը անհրաժեշտ կը տեսնար իր առջև : — “ Ս’ի իմ հօրեղբորորդիս, ըսաւ իրեն Լպլա, ինչո՞ւ կը յուսահատիս . նետի թեթեւ վէրք մը ի՞նչ պէս կրնայ խուլվել զան՝ որ այնչափ սուսերաց և նիզակայ հարուածներու աներկիւղ համբերեր է, որոնց նշանները իր բոլոր մարմինը դեռ կը ծածկեն : — Լպլա, պատասխան տուաւ Լնդար, իմ կեանքս լմնցած է . տես սա երեսին դժագրութիւնը, Նէզար է . անզգամին նետը թունաւորուած է ” :

Եւ խօսքս լսելով Լպլա, հեծեծանօք կը հառաչէր . զգեստները պատռեց, երկայն մազերը փետտեց, և փոշի ցանեց գլուխը : Եւ լոր բանակին մէջ գրտնուած կանայքը անոր հեծեծանացը կ’ընկերէին : — “ Սիրելի ընկերս, ըսաւ Լնդար Լպլայի, յետ մահուան Լնդարայ ո՞վ պիտի պաշտպանէ քու կեանքդ աս երկայն ճամբորդութեանդ մէջ որ պիտի ընես մեր թշնամեաց մէջէն ինչուան հայրենիքդ հասնիս : Երբ

կրորդ փեսայ մը, ուրիշ ինծի պէս մէկը կրնայ միայն ազատել զքեզ ահաւոր դէրուածէնէ մը: Բնապատին բոլոր մարտիկներուն մէջ Սայիտ և Բինէմ քան զամէնն աւելի կրնան իրենց արիւթթն աղէկ պաշտպանել քու կեանքդ և ազատութիւնդ. երկուքին մէկը ընտրէ, և ամուսնութեան ձեռք տուր անոր: Բայլ արցունքներովը միայն պատասխան տուաւ: — « Բայտայ որդւոցը բնական երկիրը դառնալու, և անապատին մէջէն անցնելու ճամբադ ապահովութեամբ երթալու համար, շարունակեց Բնդար, իմ զէնքերովս սպառազինէ, և Բաճէր ձիուս վրայ հեծիր: Բայտի ծպտեալ կերպարանքով, որով մեր թըշնամիքը կը կարծեն թէ ես դեռ կենդանի եմ, ամենևին մի վախնար որ քու վրադ յարձակող ըլլայ: Ճամբան քեզի բարեւ տուողներուն ամենևին պատասխան մի տար: Բնդարայ զէնքերն ու ձին միայն տեսնելով՝ ամենէն յանդուգն մարդիկներն ալ կը վախնան: »

Բնդար աս խօսքէն ետքը հրամայեց որ ճամբայ ելլեն: Ար առին վրանները, ծալեցին և ուղտերու վրայ բեռնաւորեցին: Բայլ բռնադատուեցաւ հնազանդելու Բնդարայ կամայն ու անոր ծանր զէնքերն հազաւ. սուրը մէջքը, աջ ձեռքը նիզակը, Բաճէրի վրայ հեծաւ. իսկ անդին գերինները խեղճ Բնդարը պառկեցուցին այն պատգարակին մէջ, ուր Բայլ իր երջանկագոյն ժամանակը սովորութիւն ունէր նստելու, երբոր անապատին մէջէն կ'անցնէր:

Հաղիւ թէ Լիբրատայ դալարազգեստ եղերքը աչքերնուն առջևէն անհետացեր էր ու լայնատարած անապատին մէջ կը մոնային, հեռուէն վրաններ տեսան որ հօրիզոնին վրայ մթնագոյն կէտերու պէս կ'երևային. ասիկայ բազմաթիւ և զօրաւոր ցեղ մըն էր: Իրեք հարիւր հեծեալ զատուեցան անոնցմէ կարաւանին վրայ յարձակելու համար: Բայց երբոր մտեցան, պատգարակն ու ձին ճանցան. « Ի՞նչ Բնդարն ու Բայլն են, ցած ձայնով կ'ըսէին մէկմէկու.

ահաւասիկ Բնդարի զէնքերը, անոր Բաճէր ձին և Բայլայի մեծագործ պատգարակը: Դառնանք մեր վրանները, և զմեզ վտանգի մէջ չդնենք աս աննշկուն քաջաց բարկութեանը զոհուելով: »

Երբոր ձիերը կը դարձնէին որ երթան, անդիէն ծեր շէյխ մը, որ այն երիտասարդներէն աւելի անդրադարձող և աւելի թափանցող միտք ունէր, ըսաւ իրենց. « Բարեկամք, իրաւ անիկայ է Բնդարայ նիզակը, իրաւ իրենն են սաղաւարտը, զրահներն ու երկվարը, որուն գոյնը սև գիշերի մը նման է, բայց ոչ իր բարձր հասակը և ոչ իր կտրիճ աշխուժութիւնը կը տեսնամ: Բնիկայ աւելի կնկան հասակն ու վախկոտ կերպն ունի, և կը հեծէ երկրթէ բեռանը տակ որ իր փափուկ անդամները կը ճրմէ: Հաւտացէք իմ կասկածանացս, Բնդար մեռած է, և կամ չէ նէ՝ մահացու հիւանդութեամբ մը բռնուած անկարող է ձի հեծնալու. և աս կեղծեալ պատերազմին որ Բաճէրի վրայ կը տեսնէք, Բայլն է ան որ իր էրկանը զէնքերն հագեր է զմեզ վախցնելու համար, մինչդեռ բուն Բնդարը թերևս կանանց պատգարակին մէջ տարածուած հոգեվարք է: Երունւոյն խօսքին բաւականապէս համոզուելով հեծեալները, ետ դարձան և հեռուէն կարաւանին հետ կ'երթային, դեռ չյանդգնելով անոր վրայ յարձակելու: »

Բայց Բայլայի ձեռքը երկաթեայ նիզակին ծանրութենէն յոգնելով, ստիպուեցաւ իր էրկանն եղբօրը տալու զայն, որ իր քովէն կ'երթար: Ինչ աւելնէն երբոր արևը երկնից մէջտեղն հասնելով անապատին աւազը կ'երէր կը մրկէր, Բայլ նեղութենէ ու աշխատութենէ սաստիկ ճնշեալ՝ սաղաւարտին պահպանակը հանեց ու ձակտէն վազած քրտինքը սրբեց: Թշնամի արաբացիքն որ կը դիտէին՝ տեսան իր երեսին ձերմկութիւնը, ու « Աւամորթը չէ, » աղաղակելով՝ ամենայն արագութեամբ վազցուցին ձիերնին Բնդարայ փոքրիկ կարաւանին վրայ:

Իր ետեւէն եկող ձիերուն վազելու ոտնաձայնն ու խինջալը, և Լյալային զինքը օգնութեան կանչելու ձայնը լսելով, Լնդար որ կիսամեռ ինկեր կը հանգչէր պատգարակին մէջ, վեր ելաւ վարագոյրներուն մէջէն գլուխը դուրս հանեց, և աս վերջին անգամ իր պատեւրազմի ահաւոր ձայնը հնչեցուց. ամէն սիրտ մէկէն վեր վեր նետեց: Լնդարն էն, զոր բոլոր անապատը կը ճանչնար, ձիոց բաշերը վեր տնկուեցան, և առին թռուցիկ իրենց վրայի երկիւղալից հեծեալները: «Վայ մեզի, կ'ըսէին Լյալ սի թշնամի արաբացիքը, Լնդար դեռ ողջ է»: Իրենց մէջէն քիչերը միայն վստահանալով ծեր շէյխին խօսքին, հեռուանց կարաւանին ետեւէն կ'երթային:

Լնդար թէպէտ տկար, բայց զԼյալա նորէն հանգչեցուց պատգարակին մէջ, ինքը սպառազինեալ՝ հեծաւ իր Լյալէրին վրայ, և կամաց կամաց քովէն կ'երթար: Իրիկուան դէմ՝ Լյալի ցեղին բնակութեան երկրէն քիչ մը հեռու ձոր մը հասան, որ Ձոր Վթայ կ'ըսուէր: Զորս կողմէն անմատոյց լեռներ պատած ըլլալով, անապատին կողմանէ ուրիշ մուտք չկար՝ բայց եթէ նեղ ու օձապտոյտ անցք մը, ուսկից իրեք հեծեալ հազիւ կրնային քովէ քով քալել: Լնդար աս կրճին բերանը կեցած, նախ անցընել տուաւ հօտերը, գերիներն ու Լյալայի պատգարակը տանող էգ ուղտը: Երբոր բոլոր կարաւանը մտաւ անպահովութեամբ ձորին մէջ, եկաւ մինակ պահապան կեցաւ կրճին ծայրը, սպասելով արաբացւոյն որ հեռուէն կու գային: Լնդար միջոցին իր ցաւերը սաստկացան, և ձիուն ամէն մէկ քայլ առնելուն դժոխքի տանջանքներուն նման տաքնապներ կը կրէր: Սահր պաշարեց բոլոր անդամները, և պատկառանք կը մօտենար իր աննկուն հուռոյն: Կեցուց Լյալէրը, նիզակին ծայրը գետինը խաթեց և անոր կռթին վրայ կռթնելով՝ կրճին բերանը անշարժ կեցաւ:

Լնդար տեսան ան երեսուն պատեւ-

րազմող կտրիճները, որ ինչուան հոն կարաւանին ետեւէն եկեր էին, տարակուսած կեցան քանի մը հարիւր քայլի չափ հեռու դիւցազունէն. «Լնդար, կ'ըսէին իրարու, իմացաւ որ մենք իր ետեւէն կ'երթայինք. ուստի հոն մեզի կը սպասէ որ զամէնքնիս ալ թրէ անցընէ. զիշերուան մուծը օգնական առնենք մեզի ու փախչինք ձեռքէն երթանք հասնինք մեր եղբարցը քով»: Լայց ծեր շէյխը, որ իր մտքին վրայ հաստատուն կեցեր էր, թող չտուաւ որ երթան, ու ցած ձայնով մը ըսաւ անոնց. «Լարեկամք, մէկդի ըրէք վախկոտ խորհուրդները. մահն է որ անշարժ կը կեցընէ զԼնդար: Լնդարայ կտրեճութիւնն ու բուռն ոգին չէք յիշեր: Լնդար երբեք սպասէր է որ թըշնամին քովս հասնի: Ի՞նչ որ ողջ ըլլար, չէր յարձակեր մեր վրայ ինչպէս անգղն իր որսին վրայ: Լներկիւղ ուրեմն առաջ գացէք, և կամ թէ որ չէք ուզեր ձեր կեանքը վտանգի մէջ դնել, գոնէ ինչուան առաւօտ հոս սպասեցէք որ պէս զի կասկածնիդ փարատի»: Կէս մը համոզուեցան ծերունոյն խօսքերէն, և որոշեցին որ ուր են նէ հոն կենան. բայց միշտ անհանգիստ ըլլալով, բոլոր գիշերը ձիու վրայ անքուն անցուցին: Վերջապէս արշալոյսը սկսաւ ծագիլ և անապատը պայծառացուց: Լնդար միշտ նոյն դրքին մէջ կեցած էր կրճին բերանը. իր երիվարը տիրոջ կամքը գուշակելով՝ իրեն պէս անշարժ կեցեր էր:

Պատերազմիկները զարմացած այս բանիս վրայ՝ երկար ատեն մէջերնին խորհուրդ ըրին որ բան մը որոշեն: Տեսնուած նշաններէն սրտերնին կը գուշակէր թէ Լնդար կենդանի չէր. և սակայն ոչ ոք իրենցմէ կը յանդգնէր առաջ երթալ ստուգելու համար, այնչափ սաստիկ էր այն սարսափն որ դիւցազնը սրտերնին ազդեր էր: Երբ շէյխը ուզեց փորձով մը զինքն ալ զուրիշներն ալ ապահովցընել. իր ձիէն վար իջաւ, սանձը թողուց, և նիզակին ծայրով խաթելով՝ դէպ ի կրճին բերանը

մղեց զձին : Հազիւ թէ ձին մօտեցաւ տեղւոյն , Լսւալէր բոցավառ աչուրնե-
րով յարձակեցաւ խխնջալով դէպ 'ի ա-
նոր վրայ : Երբոր Լսւալէր տեղէն ցատ-
քեց , Լնդար՝ զօրն որ նիզակին կոթը
միայն հաստատուն բռնած էր՝ աշտա-
րակի մը պէս վար ինկաւ , և իրեն զի-
նուց շառաչիւնը արձագանգ հանեց
կրճին մէջ :

Եւ որ տեսան երեսուն հեծեալքը ,
թուչելով վազեցին եկան դիակին քով :
Օ արմացան տեսնելով որ փոշոյն վրայ
անկենդան տարածուեր էր ան՝ որ բո-
լոր Լրաբիա կը սասանեցընէր , և որուն
հսկայաձև հասակն աչքերնին գրաւած
էր : Լսւալէր Լսւալի կարաւանին ե-
տեէն իյնալ , որովհետեւ Լնդարայ խո-
րագիտութեամբն ամբողջ գիշեր մը
ժամանակ ունեցեր էր անիկայ Լսւի
ցեղին վրաններուն հասնելու . ուստի
դիւցազնին զէնքերը միայն կողոպտեցին՝
որ իբրեւ մեծ յաղթանակ մը իրենց ցե-
ղին տանին : Փուճ տեղը աշխատեցան
որ իր ձին ալ բռնեն . հաւատարիմն և
գոռոզն Լսւալէր , իր տիրոջը վրայէն մա-
հուան հօտը առնելէն ետքը՝ զգալով
որ ալ անկէ ետքը իրեն արժանաւոր
հեծեալ մը չէր կրնար գտնուիլ , կայ-
ծակէն աւելի երազ՝ փախաւ աներե-
ւոյթ եղաւ անապատին խորերը՝ ազա-
տութեան մէջ ասլերելու համար :

Եւրսեն թէ ծեր շէյխին գութը շար-
ժելով այսպիսի դիւցազնի մը մահուանը
վրայ , որ այնչափ դիւցազնական քաջու-
թեամբք փայլեր էր , արտասուեց անոր
դիակին վրայ , ծածկեց զայն աւազով ,
և աս խօսքերս արտասանեց . “ Փառք
քեզի , ուլ քաջ մարտիկ , որ կենդանու-
թեանդ ատենը քու ցեղիդ պաշտպանն
եղար , և մահունէդ վերջն ալ քու
դիակովդ ու անուամբդ զեղբարքդ ա-
զատեցիր : Եւ որ իջնայ ցօղն ու զովա-
յրնէ քու վերջին քաջագործութեամբ
պսակած երկիրդ , ” :

ԳԻՑԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կիկլոպայք :

Կիկլոպայք հրէշակերպ հսկաներ էին ,
և Պոսիդոնի ու Լմիտրիտեայ որդիքը ,
կամ ըստ այլոց՝ որդիք Երկնից և Եր-
կրի : Լրտաբոյ կարգի բարձր էր հա-
սակին , և մէկ աչք մը միայն ունէին
ճակտին մէջտեղը , ուսկից առնուած է
իրենց անունը , որ կընշանակէ Բոլորա-
պտուղներով կ'ապրէին , և ամենեւին օ-
րէնքի մը տակ չէին : Եւ համարուի թէ
ասոնք շինած ըլլան Սիւկենէ և Տիւ-
րենթ քաղաքները , որոնց շինութեանն
համար այնպիսի մեծ քարի զանգուած-
ներ կը գործածէին , որ անոնցմէ ամե-
նէն պզտիկն ալ փոխադրելու համար
երկու ջուխտ եղ պէտք էր : Երբոր ա-
սոնք ծնան , Լրամազդ Տարտարոսի
մէջ գահավիժեց զիրենք , բայց վերջէն
ազատութիւն շնորհեց՝ իրենց մօրը միջ-
նորդութեամբն , որ գուշակեր էր իր
յաղթութիւնը Կլոնոսի վրայ : Լսւ
ատեն Կիկլոպայք Պլուտոնի համար սա-
ղաւարտ մը շինեցին , որով անտեսանե-
լի կ'ըլլար անիկայ . Պոսիդոնի համար
ալ երեքժանին , որով կը խռովէր ու կը
խաղաղէր ծովը . և Լրամազդայ հա-
մար՝ կայծակը , որով կը դողայընէր առ-
տուածներն ու մարդիկը : Վարքնու-
թիւն կ'ընէին Հեփեստոսի , և իրենց
աշխատութեան տեղը Լեմնոս կղզւոյն
մէջն էր . թէպէտ թուով հարիւրէ ա-
ւելի էին , բայց մէջերնին գլխաւորները
իրեք էին . Բրոնտէս , որ զկայծակը կը
դարբնէր , Ստերոպէս որ զանիկայ սա-
լին՝ վրայ կը բռնէր , և Պիրակմոն որ
ուռով կը զարնէր անոր : Լսւոն Լսկիւ-
պիոսի՝ իր որդւոյն վրէժն առնելու հա-
մար , որ կայծակով սպաննուեր էր , նե-
տով զարկաւ զանոնք ամէնն ալ ու ջըն-
ջեց երկրէս : Հոմերոս և Թէոկրիտէս
կ'ըսեն թէ Կիկլոպայք էին Սիկիլիոյ
նախնի բնակիչները , և մարդակեր կը